

EDUNVALVONTAKATSAUS

Tammikuu 2020

Sisällys

Yleiskatsaus edunvalvontaan.....	3
Hankekohtainen tiivistelmä	4
Bioenergia ry:n tavoitteet	8
Bioenergia ry:n missio ja visio	8
Strategia 2019 ja edunvalvonta	8
Kärkihankkeet.....	9
EU: kiinteän biomassan kestävyyskriteerit (Tuohiniitty)	10
EU: Kestävä rahoitus (Tuohiniitty)	12
Energiaverouudistus (Fredriksson).....	13
Laaja-alainen turvealan työryhmä (Salo)	15
Liikenteen biopolttoaineet ja vaihtoehtoiset käyttövoimat (Fredriksson).....	16
Metsätalouden kannustejärjestelmät (Fredriksson)	17
Tärkeät hankkeet	18
EU: Pitkän aikavälin ilmastosuunnitelma (Laurikka)	19
EU: Valtiontukisuuntaviivojen uudistaminen (Tuohiniitty).....	20
Turvetuotanto happamilla sulfaattimailla (Salo)	22
Energiatuki (Tuohiniitty).....	24
Vesienhoitosuunnitelmat ja ympäristöluvitukset (Salo).....	25
Kasvu- ja ympäristöturpeen sekä rahkasammalten keruutoiminnan edunvalvonta (Salo)	27
Hiilensidonta (Laajalahti)	29
Seurattavat hankkeet	30
YK: Kansainväliset ilmastoneuvottelut (Laurikka)	31
EU: Bioenergian tutkimusrahoitus ja Euroopan strateginen energiateknologiasuunnitelma (SET-plan) (Laajalahti)	32
Turvetuotantoalueet maakuntakaavoituksessa (Salo)	33
Luonnonsuojelulain uudistus, uhanalaiskartoituksen eteneminen ja soiden luonnontilaisuusluokitus (Salo)	35
Kutteri – kiinteän polttoaineen kattiloiden energiansäästöohjelma (Tuohiniitty)	37

YLEISKATSAUS EDUNVALVONTAAN

Joulukuussa pidetty **Madridin ilmastokokous** epäonnistui päätavoitteissaan eikä onnistunut juuri edistämään kansainvälistä ilmastopolitiikkaa. Seuraava ilmastokokous pidetään marraskuussa Glasgowissa, Skotlannissa, ja vuoden aikana tullaan puhumaan osapuolten tavoitteiden kiristämisestä ja pitkän aikavälin ilmastostrategioista.

EU komissio julkaisi 11.12. **Green Dealin eli vihreän kehityksen ohjelman**, jonka päätavoitteina ovat EU:n oikeudenmukainen siirtymä hiilineutraaliuteen 2050 mennessä ja eurooppalaisen luonnon suojelu. Beryn toimisto käsitteli ohjelmaa [webinaarissa](#) 18.12. **Eurooppa-neuvosto** sopi 13.12.2019 EU:n hiilineutraaliudesta 2050, mutta ilman Puolaa. Puolan ulosjäämisen vaikutus on vielä epäselvä ja asiasta esitettiin neuvoston jälkeen täysin erilaisia tulkintoja. Puolan osallistumiseen palataan kesäkuun Eurooppa-neuvostossa. Helmikuun lopussa komissio julkaisee ehdotuksensa eurooppalaiseksi ilmastolaiksi ja kesällä tulee käsittelyyn ehdotus EU:n 2030 päästötavoitteen kiristämisestä. Lainsäädäntöehdotukset käsitellään määräenemmistöpäätöksellä, joita Puola ei pysty enää yksin blokkaamaan.

Kestävän rahoituksen lainsäädännöstä saavutettiin poliittinen sopu 18.12.2019. Sovun viimeistelyn jälkeen komissio voi aloittaa delegoitujen asetusten antamisen, joilla määritellään kestävyydelle taksonomia. Komissio tulee perustamaan kestävän rahoituksen foorumin, joka korvaa teknisen asiantuntijatyöryhmän. Taksonomian määrittelyyn osana poliittista sopia osallistuu jäsenmaiden asiantuntijoista koostuva ryhmä. Taksonomia tullee käyttöön 2021 lopulla ilmastomuutoskriteerien osalta ja muiden osalta 2022 lopulla.

Komissio julkaisi 14.1.2020 esityksensä vihreän kehityksen ohjelman vaatimien **investointien rahoittamisesta**. [Kestävä Eurooppa -ohjelman](#) – avulla ohjataan julkisia investointeja vihreän siirtymän rahoitukseen ja pyritään saamaan liikkeelle myös yksityisiä varoja EU:n rahoitusvälineiden, erityisesti InvestEU-ohjelman, kautta. Tavoitteena on saada aikaan vähintään biljoonan euron investoinnit. Osana esitystä komissio esitteli myös rahaston oikeudenmukaisen siirtymän toteuttamiseksi. Komission esitys mahdollistaa myös turvetuotannon tukemisen ja koko rahoituksen laajuus voi Suomen tapauksessa olla 165 miljona euroa (2,2 % koko rahastosta).

Energiaverouudistus etenee ja virkamiestyöryhmä on käynnistänyt työnsä. Työryhmä saattaa saada poliittista ohjausta jo hallituksen ilmastokokouksesta 3.-4.2., mutta sen varsinainen ensimmäinen välitavoite on kevään kehysriihi 7.4., jossa päälinjaukset on tarkoitus tehdä. Turpeen verotuki on keskusteluissa jatkuvasti esillä. Toimisto on vinyt tammikuun aikana yhdistyksen viestejä keskeisille vaikuttajille.

Hallitusohjelmaan kirjatun **laajapohjaisen turvealan työryhmän** nimeäminen on viivästynyt. Turvevaliokunnassa on valmistauduttu aloitukseen pitkin syksyä mm. kokoamalla tietopohjaa verovaihtokutuksista ja teettämällä selvitys energiaturpeen käyttökohteista ja -määristä käyttäjäryhmittäin.

REDII kestävyyskriteereitä valmisteleva kansallinen työryhmä julkaisi väliraporttinsa, joka sisältää suositukset kestävyyslakiin tehtävistä muutoksista. Hallituksen esitys kestävyyslain muutoksesta on odotettavissa lausunnonle tammikuun lopulla. Euroopan komission toimeksiannosta Navigantin johtama konsortio valmistelee REDII BIO-hankkeessa tulkintoja todentamisesta. Aikatauluna on julkistaa alustava raportti keväällä 2020 ja komissio pyrkii julkistamaan soveltamisohjeen (guidance) elo-syyskuussa 2020.

Biokaasuohjelman työryhmän työ on ollut tammikuussa tiivistä. Työryhmän raportti julkistettaneen 28.1. **Turvetuotantoa happamilla sulfaattimaille** käsitellyt kolmivuotinen Sulfa II –hanke on päätynyt 30.9.2019 ja loppuraportti on valmistunut.

HANKEKOHTAINEN TIIVISTELMÄ

KÄRKIHANKKEET

EU: Biomassan kestävyyspolitiikka (Tuohiniitty):

- REDII kestävyyskriteereitä valmisteleva kansallinen työryhmä julkaisi väliraporttinsa, joka sisältää suositukset kestävyyslakiin tehtävistä muutoksista. Hallituksen esitys kestävyyslain muutoksesta on odotettavissa lausunnolle tammikuun lopulla.
- Euroopan komission toimeksiannosta Navigantin johtama konsortio valmistelee REDIIBIO-hankkeessa tulkintoja todentamisesta. Aikatauluna on julkistaa alustava raportti keväällä 2020 ja komissio pyrkii julkistamaan soveltamisohjeen (guidance) elo-syyskuussa 2020

EU: Kestävä rahoitus (Tuohiniitty):

- Kestävän rahoituksen lainsäädännöstä saavutettiin poliittinen sopu 18.12.2019. Svun viimeistelyn jälkeen komissio voi aloittaa delegoitujen asetusten antamisen, joilla määritellään kestävyydelle taksonomia.
- Taksonomiasta esitystä valmistellut TEG-työryhmä on analysoinut syksyn aikana suurta konsultaativastausten määrää. Näyttää siltä, että TEG ei kuitenkaan ole muuttamassa esitystään vastausten perusteella. TEG tulee julkaisemaan taksonomian lopullisen esityksen komissiolle helmikuussa. Komissio tulee perustamaan kestävä rahoituksen foorumin, joka korvaa TEG:n. Foorumin lisäksi taksonomian määrittelyyn osallistuu jäsenmaiden asiantuntijoista koostuva ryhmä. Taksonomia tulee käyttöön 2021 lopulla ilmastonmuutuskriteerien osalta ja muiden osalta 2022 lopulla.

Energiaverotus (Fredriksson):

- Energiaverotusta käsittelee virkamiestyöryhmä, jonka toimikausi on 18.11.2019-1.9.2020
- Työryhmän tehtävänä on valmistella energiaverotuksen uudistus hallitusohjelmakirjausten toimeenpanoksi. Lisäksi työryhmän tulee arvioida mahdollisia nykyisen energiaverojärjestelmän muita kehitystarpeita. Työryhmän tulee ottaa huomioon hiilineutraalisuustavoitteen ohella yritysten kilpailukyky sekä sosiaaliset ja aluepoliittiset näkökohdat.
- Työryhmän työssä hyödynnetään syksyllä 2019 valmistuvia energiaverotukseen liittyviä selvityksiä.

Laaja-alainen turvealan työryhmä (Salo):

- Työryhmää ei ole edelleenkään nimetty.
- Turvevaliokunta toimii parhaansa mukaan BEryn ja muiden elinkeinoelämän järjestöjen edustajien aktiivisena taustoittajana.
- Koottu tietoa verovaikutuksista sekä teetetty selvitys energiaturpeen käytöstä ja käyttöpaikoista viime vuosina.

Liikenteen biopolttoaineet ja vaihtoehtoiset käyttövoimat (Fredriksson):

- Jakeluinfran työryhmän raportti valmistunut ja lähetetty komissiolle. Työryhmän ehdotukset vesittyivät täysin. Pallo siirtyy min. Marinin nimittämälle työryhmälle Kohti fossiilitonta liikennettä. Määräaika elokuu 2020.
- Puhtaan liikenteen direktiivin täytäntöönpanon työryhmä aloittanut työnsä. Määräaika 30.8.2020.

- Biokaasuohjelman työryhmän työ tiivistyy, määräaika 17.1.2020

Metsätalouden kannustejärjestelmät (Fredriksson):

- Työryhmätyö etenee, mutta seuraavan ohjelmakauden alku viivästyy vähintään vuodella. Vanhalle määräaikaiselle laille tullaan esittämään jatkoa.

TÄRKEÄT HANKKEET

EU:n pitkän aikavälin ilmastostrategia (Laurikka):

- Eurooppa-neuvosto sopi 13.12.2019 EU:n hiilineutraaliudesta 2050, mutta ilman Puolaa. Puolan ulosjäämisen vaikutus on vielä epäselvä ja asiasta esitettiin neuvoston jälkeen täysin erilaisia tulkintoja. Puolan osallistumiseen palataan kesäkuun Eurooppa-neuvostossa. Helmikuun lopussa komissio julkaisee ehdotuksensa eurooppalaiseksi ilmastolaiksi ja kesällä tulee käsittelyyn ehdotus EU:n 2030 päästötavoitteen kiristämisestä. Lainsäädäntöehdotukset käsitellään määräenemmistöpäätöksellä, joita Puola ei pysty enää yksin blokkamaan.

EU: Valtiontukisuuntaviivojen uudistaminen (Tuohiniitty):

- Konsultaatiokuuleminen energia- ja ympäristösuuntaviivojen jatkamisesta 2022 jälkeen päättyi heinäkuussa. Uusi komissio aloittanee 2020 alkupuolella valmistelun
- Työraportti (Staff Working Document) julkaistaneen Q3/2020 konsultaation tuloksista ja mahdollisista muutoksista. Siinä huomioidaan arvioiden mukaan Puhtaan Energian paketin muuttuvan sähköntuotannon mukanaan tuomia haasteita (mm varastointi ja joustot) sekä esimerkiksi kasvava kiinnostus vetyä kohtaan.

Turvetuotanto happamilla sulfaattimailla (Saló):

- SYKE:n, GTK:n ja Åbo Akademin kolmivuotinen, toimialan osarahoittama [Sulfa II -hanke](#) on päättynyt.
- Tulosten perusteella happamien sulfaattimaiden lupapäätöksiin näyttäisi tulevan selkeyttä uusien hallinto-oikeuden päätösten perusteella.
- Turvevaliokunnan ympäristö- ja resurssiasioista vastaavien verkosto seuraa kaikkia annettuja hs-maiden lupapäätöksiä ja valmistelee niihin yhtenäisiä kannanottoja.

Energiatuki (Tuohiniitty):

- Bery antoi 22.1. lausunnon valtioneuvoston asetuksesta hiilen energiakäyttöä korvaavien hankkeiden investointituen myöntämisen yleisistä ehdoista vuosina 2020–2025

Vesienhoitosuunnitelmat ja ympäristöluvitukset (Saló):

- Vesienhoitosuunnitelmien toimialakohtaiset ohjeet viimeiselle vesienhoitokaudelle 2021 – 2027 ovat parhaillaan työn alla YM:ssä. Turvetuotannon vh-ohje oli arvioitavana 14.12.2019 saakka, ja alan keskeiset toimijat BERN:n lisäksi antoivat allekirjoitetun lausuntonsa toimialakohtaista ohjetta valmistelevalle ympäristöhallinnon työryhmälle.

- Vesienhoidon tilatavoitteet kiristyvät ja "one out, all out -periaate" (= yhdenkin vesimuodostuman laatutekijän huononeminen johtaa suoraan luokituksen laskuun) korostuu. Vesienhoitosuunnitelmat tulevat otettavaksi huomioon ympäristölupaharkinnassa, ja tilatavoitteista poikkeaminen näyttää tällä hetkellä erittäin vaikealta.
- Ympäristöluvituksessa korostuu YSL:n 89§ (lupaehtojen harkinnanvarainen tarkistaminen). Kun määräaikaisesta ympäristölupien tarkistamismenettelystä luovuttiin muutama vuosi sitten, niin lainsäädäntöön jäi tarkentamatta vastuut ja menettelyt, jotka tekijät laukailevat uuden ympäristölupaprosessin. Tämä on johtanut erilaisiin käytäntöihin ja epä-tietoisuuteen. Aikaisemmin voitiin normaalin ympäristölupavalvonnan ja kehottamisen avulla hoitaa havaittuja puutteita lupavelvollisen tietoon ja korjaamaan tilanne ilman ras-kasta uudelleen luvittamista usein pienten parannusten aikaansaamiseksi

Kasvu- ja ympäristöturpeen sekä rahkasammalen keruutoiminnan edunvalvonta (Salo):

- Painopiste kasvuturpeen edunvalvonnassa on EU:n lannoitevalmisteasetuksen valmistutua kesällä kansallisen lannoitevalmistelain uudistamisessa. Siinä erityinen, vain Suomea koskeva muutostarve liittyy nk. ankaran tai korkean vastuun periaatteen soveltamiseen kasvualustojen valmistamiseen. Tämä haittaa niin viherympäristöalan yritystoimintaa (jos esim. teet kaupunkien viherurakassa paikallatehtäviä kasvualustoja sekoittaen maa-ai-neksia ja maanparannusaineita, olet ankaran vastuun piirissä) kuin varsinaisia kaupallisia kasvualustojen valmistajia. Oikeudellinen selvitys ankarasta vastuusta lähikuukausien vaikuttamisen tueksi valmistui 17.12.2019.
- Rahkasammalen keruun uusiutuvuuteen ja ilmastovaikutuksiin liittyvää tutkimustoimintaa edistetään kokoamalla alan toimijoita ja tutkimustahoja säännöllisesti työkokouksiin.
- Rahkasammalen keruutyöohjeen luonnos on valmistunut. Sen perusteella käytännön toi-mintaa kehitetään, perehdytetään työntekijöitä, mahdollistetaan keruualueiden liittäminen tulevaisuudessa erilaisiin sertifiointijärjestelmiin sekä voidaan muutoinkin osoittaa vas-tuullisuutta.

Hiilensidonta (Laajalahti):

- VTT, Syke ja Luke julkaisivat 15.11. alustavia tuloksia PITKO- ja MALUSEPO- hankkei-den päivätyksestä. Uudet hiilinielujen skenaariot ovat paljon aiempaa synkempiä. Lopulli-sia tuloksia ei ole vielä julkaistu.
- Maankäyttösektorin ilmasto-ohjelman valmistelu on käynnissä. Alustavia toimenpide-eh-dotuksia on tehty niin ilmastokestävään maatalouteen, metsätalouteen kuin maankäytön muutoksiin. Mukana ovat esimerkiksi pellonraivauksen vähentäminen, metsitys- ja kos-teikko-ohjelma sekä metsien kasvukyvystä ja terveydestä huolehtiminen. Seurataan, lin-jataanko hallituksen ilmastokokouksessa 3.-4.2.2020 tarkempia toimenpiteitä maankäyt-tösektorin suhteen.
- Beryn Hiilinielut ja hiilensidonta -verkosto kokoontuu ensimmäisen kerran 13.2.2020. Ta-paamisen aiheina ovat maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteiden kokonaisuus ja ilmasto-laki sekä EU Green Deal hiilensidontan osalta.

SEURATTAVAT HANKKEET

YK: Kansainväliset ilmastoneuvottelut (Laurikka):

- Madridin kokouksessa 2.-13.12.2019 epäonnistuttiin tavoitteessa sopia säännöt kansain-väliselle päästökaupalle eli Pariisin ilmastosopimuksen artiklan 6 toimeenpanolle. Seu-raava ilmastokokous on 9. – 20.11. Glasgowssa. Siellä on tavoitteena keskustella maiden

toimittamista pitkän aikavälin strategioista ja kansallisten päästövähennyssuunnitelmien päivityksistä.

EU: Bioenergian tutkimusrahoitus ja Euroopan strateginen energiateknologiasuunnitelma (SET-Plan) (Laajalahti):

- Horizon European hakukuulutuksen valmistelu on käynnissä ja ensimmäiset haut aukeavat mahdollisesti joulukuussa 2020.
- EU:n innovaatorahasto [Innovation Fund](#) tukee vähähiilisten teknologioiden markkinoille tuloa. Ensimmäinen hakukierros käynnistyy kesäkuussa 2020. Rahoitusta tarjolla 10 miljardia EUR. Ensimmäisen haun keskiössä ovat suuret demot (yli 7,5 milj. kustannukset) liittyen uusiutuvaan energiaan, CCS- ja CCU-projekteihin, teollisuuteen tai energian varastointiin.

Vuotuinen SET-Plan conference järjestetään 23.-24.11.2020 Berliinissä.

Turvetuotantoalueet maakuntakaavoituksessa (Salo):

- Maakuntakaavoitusta seurataan, osallistutaan kuulemisiin ja maakunnallisiin työryhmiin. Viimeksi annettu lausunto Kymenlaakson maakuntakaavaehdotuksesta. Yleisenä huolenaiheena yhdessä muiden elinkeinoelämän järjestöjen kanssa on viime aikoina ollut epä-määräiset "LUO" ja "S" -merkinnät ("luonnonarvokohde", "suojeluun sopiva"/"mahdollinen suojelukohde"), jotka rajoittavat maankäyttöä ilman korvauksia tai aiheuttavat epävarmuutta erilaisten hankkeiden suunnitteluun ja toteutukseen.

Kokonaisuutena maakuntakaavoituksen merkitys on nykyisten MRL:n alueiden käyttöta-voitteiden myötä vähentynyt turvetuotannon kannalta.

Luonnonsuojelulain uudistus, uhanalaiskartoituksen eteneminen ja soiden luonnontilaisuusluokitus (Salo):

- Viime hallituskaudella jäissä ollut luonnonsuojelulain (LsL) uudistaminen on alkamassa. On vielä epäselvää, miten laaja uudistus on kyseessä. Lajien ja avainbiotooppien uhanalaishake halutaan pysäyttää, yhteydet mm. vesienhoitosuunnitelmiin ja ympäristön-suojelulakiin, kenties myös ilmastolain uudistamiseen halutaan katsoa. Tämä kaikki voi viedä useita vuosia.
- Uhanalaiskartoitus on valmistunut ja luo osaltaan pohjaa LsL:n uudistustyölle. Suolajiston ja nykyisen turvetuotannon ympäristölupamenettelyn kannalta uhanalaiskartoitus ei kokonaisuutena muodosta merkittävää uutta estettä, mutta luontoselvityksessä huomioon otettavia seikkoja tulee lisää.
- Soiden luonnontilaisuusluokitusta haastetaan edelleen käynnissä olevissa luvitusprosesseissa jatkuvasti eri syillä niin alueiden rajauksen kuin eri luonnontilaisuuden arviointikriteerienkin osalta. Vähimmäistavoitteena voidaan pitää suoallaskohtaisten rajausten saamista kaikille avoimeen nettisovellukseen, GTK:n turvevarojen tilinpitoon.

Kutteri- kiinteän polttoaineen kattiloiden energiansäästö –ohjelma (Tuohiniitty):

- YM ja Motiva on valmistelleet ehdotusta kiinteistöihin liittyen energiansäästöohjelmien ja sopimusten yhdistämistä yhden foorumin alle. Aiheesta järjestettiin tilaisuus 16.1.2020
- Vuoden 2020 alusta uudet markkinoille tuotavat kiinteää bioenergiaa käyttävät kattilat tulevat ekosuoittelun vaatimusten piiriin. Tämä koskee esimerkiksi klapia, haketta ja pellettiä käyttäviä laitteita. EU-asetuksesta 1189/2015 syntyvät vaatimukset koskevat maahantuojia ja kotimaisia valmistajia. Osallistuttu 25.11. tätä koskevaan Motivan tiedotteeseen.

BIOENERGIA RY:N TAVOITTEET

BIOENERGIA RY:N MISSIO JA VISIO

Bioenergia ry:n missio/tarkoitus on määritelty yhdistyksen säännöissä. Yhdistyksen tarkoituksena on edistää bioenergian ja turpeen tuotannon, käytön, kilpailukyvyn ja taloudellisuuden yleisiä edellytyksiä kestävästi. Yhdistys edistää eri tuotantomuotojen tasapuolisuutta ottaen huomioon biomassan käytöstä saatavan jalostusarvon. Yhdistys edistää toimialan osaamista ja jäsentensä välistä yhteistyötä sekä parantaa alan yleisiä toimintaedellytyksiä. Tarkoituksensa toteuttamiseksi yhdistys:

- seuraa ja edistää alan kehitystä ja lainsäädäntöä sekä tekee näihin liittyviä aloitteita ja esityksiä sekä antaa lausuntoja ja kannanottoja
- kokoaa ja julkaisee toimialaa koskevia tilastoja.
- osallistuu alaan liittyviin työryhmiin ja vaikuttaa alaa koskevan lainsäädännön, standardien ja menettelytapojen kehittämiseen
- ylläpitää yhteyksiä alan kotimaisiin ja ulkomaisiin järjestöihin, sidosryhmiin ja tutkimukseen sekä edistää alan yhteistoimintaa.
- harjoittaa sisäistä ja ulkoista viestintää ja tiedotusta julkaisemalla painotuotteita ja sähköistä viestintää, järjestämällä tiedotustilaisuuksia, julkistamalla tiedotteita sekä osallistumalla näyttelyihin ja messuihin.
- järjestää koulutus- ja tiedotustilaisuuksia, alan kokouksia sekä kotimaisia ja kansainvälisiä seminaareja ja konferensseja.
- neuvoo jäsenistöään alan kaupallisissa, hallinnollisissa, teknisissä ja ympäristöllisissä kysymyksissä.

Bioenergia ry:n visio on:

Suomessa on maailman parhaat edellytykset tuottaa biomassaan perustuvia kestäviä ja jopa hiilinegatiivisia tuotteita. Pyrimme toiminnassamme mahdollisimman korkeaan jalostusarvoon ja vientiin. Tuemme energiaomavaraisuutta, energian toimitus- ja huoltovarmuutta, työllisyyttä ja aluetaloutta. Olemme osa bio- ja kiertotaloutta. Energiaa otetaan talteen sivuvirroista.

STRATEGIA 2019 JA EDUNVALVONTA

Bioenergia ry päivitti vuonna 2019 yhdistyksen strategian. Strategia sisälsi edunvalvonnan, jäsenpalveluiden ja viestinnän painopisteet vuodelle 2019, tavoitetilat vuodelle 2025 sekä uuden vision (ks. yllä). Yhdistyksen edunvalvontahankkeet on jaettu kolmeen prioriteettiluokkaan: kärkihankkeet, tärkeät hankkeet ja seurattavat hankkeet. Jaossa otetaan huomioon toisaalta hankkeen tärkeys Berylle ja toisaalta mahdollisuudet vaikuttaa lopputulokseen. Nyt kärkihankkeita on 6 kpl, tärkeiksi hankkeiksi määriteltyjä hankkeita 7 kpl ja seurattavia hankkeita 5 kpl.

KÄRKIHANKKEET

Kärkihankkeiksi ja niiden vastuuhenkilöiksi on määritelty:

Hanke	Aikataulu	Vastuuhenkilö
EU: Kiinteän biomassan kestävyyskriteerit	Lainsäädäntö valmis 12/2018, toimeenpanon työryhmä 1.4.2019 – 30.10.2020	Hannes Tuohiniitty
EU: Kestävä rahoitus	Sopu kolmikantaneuvotteluissa 12/2019	Hannes Tuohiniitty
Kotimaa: Energiaverouudistus	Virkamiestyöryhmä asetettu 11/2019, Valmis 9/2020	Tage Fredriksson
Kotimaa: Laaja-alainen turvealan työryhmä	Työryhmää ei vielä ole asetettu	Hannu Salo
Kotimaa: Liikenteen biopolttoaineet ja vaihtoehtoiset käyttövoimat	Fossiiliton liikenne -työryhmä asetettu ajalle 1.11.2019 – 30.10.2020 Liikenteen verotuksen työryhmä asetettu 1.9.2019 – 1.3.2021	Tage Fredriksson
Kotimaa: Metsätalouden kannustejärjestelmät	Jatkuva	Tage Fredriksson

EU: KIINTEÄN BIOMASSAN KESTÄVYYSKRITEERIT (TUOHINIITTY)

Tilannekuvaus

EU komissio esitti osana EU:n 2030 ilmasto- ja energiakehystä (Puhdasta Energiaa kaikille eu-rooppalaisille 30.11.2016) biomassan kestävyysvarmistamiseksi toimenpiteitä uusiutuvan energian direktiivin (RED2) sisällä. Joitain kestävyysliittyviä asioita on myös hallinnointimalliesityksessä 30.11.

Paine politiikkatoimille tulee siitä, että bioenergian käyttö on kasvanut monissa EU-maissa ja käytön kasvun varaan lasketaan paljon ilmastotavoitteissa ja fossiilisen energian korvaamisessa. Parlamentissa, osassa jäsenmaita ja ympäristöjärjestöissä on huoli lisääntyvän käytön erilaisia vaikutuksista. Biomassan tuonti EU:n ulkopuolelta on kasvanut ja odotetaan kasvavan merkittävästi.

Aikataulu: Trilogit valmistuivat 14.6. Parlamentti hyväksyi esityksen marraskuussa ja Neuvosto joulukuun alussa. Direktiivin julkaistiin 21.12.2018

Kansallisen toimeenpanon valmistelu on käynnistynyt TEM:n vetämänä. Virallinen työryhmä on asetettu toimimaan 1.4.2019 – 31.10.2020.

Komissio on kertonut valmistautuvansa antamaan ohjeistusta direktiivin soveltamisesta vasta mahdollisesti elokuussa 2020 vuoden. Komissio valitsi Navigantin johtaman konsulttikonsortion valmistelevaan ohjeistusta.

Kansallinen toimeenpano valmisteleva työryhmä järjesti kuulemistilaisuuden Helsingissä 4.10. Työryhmän väliraportti julkaistiin marraskuussa 2019 ja lakiluonnos kestävyyslain muuttamisesta on lausunnoilla helmi-maaliskuussa 2020.

Komission tilaama konsulttityö kestävyyskriteerien soveltamisohjeen valmistelemiseksi käynnistyi sidosryhmätyöpajalla Brysselissä 11.10. Toinen sidosryhmätyöpaja on keväällä.

Merkitys

Esityksellä on merkittävä vaikutus bioenergiakäytön ja etenkin käytön kasvun edellytyksiin. Hallinnollinen taakka voi nostaa polttoainekustannuksia ja mahdolliset jakekohtaiset erottelut tai kaskadi-käyttövaatimus voisivat aiheuttaa vakavan markkinahäiriön.

Iso merkitys on toisaalta sillä, että jonkinlainen ratkaisu saadaan ja epävarmuus biomassan käytöstä 2020 jälkeen poistuu. Tällä on aivan keskeinen vaikutus uusien energialaitos- ja tuotantolaitosinvestoinneille.

Tavoite

- komission täytäntöönpano-ohjeistus selventää osaa direktiivin kohdista, mutta ei sido täytäntöönpano
- kansallinen toimeenpano etenee 2019 aikana pitkälle, jotta toimijat voivat valmistautua ennen kesäkuu 2021

Keinot

- Osallistuminen ja vaikuttaminen kansalliseen toimeenpanoon ministeriöiden kautta.

- Vaikuttaminen Bioenergy European (ex-AEBIOM) kautta ja suoraan jäsenyhdistyksien ja yritysten kautta toimeenpanoon ja tulkintoihin siellä

- Kansallinen toimeenpanoa valmisteleva työryhmä järjesti kuulemistilaisuuden Helsingissä 4.10., mihin osallistuttiin ja vaikutettiin kutsuttaviin
- Osallistuttiin komission tilaaman konsulttityön kestävyyskriteerien soveltamisohjeen valmistele-
miseksi järjestettyyn sidosryhmätyöpajaan Brysselissä 11.10.

EU: KESTÄVÄ RAHOITUS (TUOHINIITTY)

Tilannekuvaus

EU haluaa varmistaa, että rahoitus tukee sen energia- ja ilmastopoliittisia tavoitteita sekä kansainvälisiä kestävän kehityksen tavoitteita (SDG), joihin Unioni on sitoutunut.

Tämän varmistamiseksi komissio (DG FISMA) julkaisi ensin maaliskuussa 2018 toimintaohjelman Kestävän Rahoituksen Kasvusta. Toukokuussa 2018 komissio julkaisi pakettina useasta lainsäädännöstä koostuvan esityksensä kestävästä rahoituksesta. Näiden käsittely on Parlamentissa valmistunut keväällä 2019. Neuvoston yleisnäkemyks valmistui lokakuun alussa. Trilogit alkavat lokakuun lopulla.

Tämän lisäksi komissio asetti asiantuntijatyöryhmän (TEG) heinäkuussa 2018. Työryhmän tehtävänä on valmistella esitys komissiolle käytettävästä taksonomiasta ja määrittelystä, jonka pohjalta voidaan arvioida, onko rahoitettava toiminta kestävä. Työryhmän luonnos julkistettiin 18.6.2019 kommentoitavaksi. Konsultaatioon tuli erittäin runsaasti vastauksia, ilmeisesti pelkästään metsää koskeviin kohtiin yli 500 vastausta. TEG:n toimiaikaa onkin jatkettu kevääseen 2020 asti.

Merkitys

Kun lainsäädännön ja taksonomian mukainen taloudellinen toiminta katsotaan kestäväksi sen mahdollisuudet rahoituksen saamiseen paremmin ehdoin ovat todennäköiset. Alkuvaiheessa lainsäädäntö on rahoitusalan toimijoille vapaaehtoista, mutta määritelmien arvioidaan vaikuttavan seuraavassa vaiheessa esimerkiksi valtiontukisuuuntaviivojen rajauksissa.

Bioenergia-alan toimijoiden keskeisin huolenaihe on, että kestävän rahoituksen myötä tuodaan juuri hyväksytyn REDII direktiivin kestävän biomassan määritelmien kanssa ristiriitaisia kestävyysmääritelmiä.

Tavoite

- Vaikuttaa siihen, että REDII mukainen kestävä bioenergia on kestävä myös tämän lainsäädännön piirissä.

Keinot

- Vaikuttaminen kotimaiseen kannanmuodostukseen Neuvostoa varten
- Vaikuttaminen TEG:n työhön taksonomiaksi
- Vaikuttaminen komissioon ennen varsinaisen taksonomian hyväksymistä

- Hannes Tuohiniitty on osallistunut BioenergyEuropen edustajana ja tarkkailijajäsenenä TEG:n työhön, joulukuussa 2019 on kommentoitu TEG:n luonnostekstejä
- Osallistuttu VM:n 23.4.2019 sekä SEB:n 6.3.2019 järjestämiin tilaisuuksiin Suomessa
- Koordinoitu kantoja eri kotimaisten toimijoiden välillä
- Annettu lausunto TEG:n 1.kierroksen luonnokseen 25.2. sekä EIB:n energiahankkeiden rahoitusperiaatteisiin 24.3.2019

ENERGIAVEROUUDISTUS (FREDRIKSSON)

Tilannekuvaus

Energiaveroilla kerätään merkittävästi varoja valtiolle. Energiaverojen kokonaiskertymä vuonna 2018 oli 4 657 miljoonaa euroa, kun veroja kerätään kaikkiaan noin 45,8 mrd (2019). Liikenteen polttoaineiden verojen osuus oli 2,954 miljardia 2018. Fiskaalisesti energiaverot ovat valtiolle melko vakaa tulonlähde verrattuna esimerkiksi yhteisöveroon ja ansio- ja pääomatuloveroon.

Kevyestä ja raskaasta polttoöljystä sekä kivihielestä ja maakaasusta kannetaan niiden lämpöarvon perusteella määräytyvää energiasisältöveroa ja poltosta syntyvän hiilidioksidipäästön perusteella määräytyvää hiilidioksidiveroa. Lämmityspolttoaineista kannetaan valmisteverotuksen yhteydessä lisäksi huoltovarmuusmaksua. Kaasumaiset ja kiinteät biopolttoaineet ovat verottomia ja huoltovarmuusmaksuttomia.

Yhdistetyssä sähkön ja lämmön tuotannossa verotetaan vain hyötylämmön tuottamiseen käytettyjä polttoaineita. Vuoden 2019 alusta aiemmasta hiilidioksidiveron puolituksesta luovuttiin, mutta samalla alennettiin vastaavasti yhdistetyssä tuotannossa käytettyjen polttoaineiden energiasisältöveroa.

Rinteen hallitusohjelmassa todetaan: ”Valmistellaan hallituksen ilmastotavoitetta palvelemaan kestävästi verotuksen tiekartta, jonka ensimmäinen vaihe valmistuu vuoden 2020 kehysriihen mennessä. Valmistelussa haetaan ratkaisuja, jotka:

- 1) edistävät hallituksen ilmastotavoitteita taloudellisesti tehokkaimmin
- 2) nopeuttavat siirtymää pois fossiilisista polttoaineista ja jotka
- 3) samalla täyttävät sosiaalisen oikeudenmukaisuuden vaatimukset.

Hallitus edistää ilmastotavoitteiden toteutumista myös EU-tason verouudistuksissa. Kokonaisuuden yksi osa on tässä käsiteltävä energiaverouudistus.

Merkitys

Turpeen veron korotus (”laskennallinen verotuen vähentäminen”) yhdessä kasvavan päästökaupan yksikönnönnän kanssa uhkaa rajusti vähentää turpeen energiakäyttöä nopeammin kuin pelkkä päästökauppaohjaus.

Puun nopea kysynnän kasvu voi alueellisesti häiritä puumarkkinoita ja on ristiriidassa hallitusohjelman ainespuukirjauksen kanssa.

Kiinteän puun energiakäytölle on myös spekuloitu energiavero. Tämä lisäisi välittömästi kaukolämmön kustannuksia lähes kaikilla kaukolämpöyhtiöillä ja lisäisi elinkustannuksia suurelle joukolle ihmisiä.

Tavoite

- Turpeen veronkorotusten minimointi
- Kiinteän puun energiakäytön verotuksen torjuminen

Keinot

- Yhteistyö keskeisten järjestöjen kanssa
- Yhteydet työryhmän jäseniin, turpeen tuotannon ja käytön todellisten verovaikutusten esittäminen

- Yhteydet virkamiestyöryhmään, Beryn kuuleminen työryhmässä

- Energiaverouudistusta käsittelee VM:n asettama virkamiestyöryhmä, jonka toimikausi on 18.11.2019-1.9.2020.
- Työryhmän tehtävänä on valmistella energiaverotuksen uudistus hallitusohjelmakirjausten toimeenpanoksi. Lisäksi työryhmän tulee arvioida mahdollisia nykyisen energiaverojärjestelmän muita kehitystarpeita. Työryhmän tulee ottaa huomioon hiilineutraalisuustavoitteen ohella yritysten kilpailukyky sekä sosiaaliset ja aluepoliittiset näkökohdat.
- Työryhmän työssä hyödynnetään syksyllä 2019 valmistuvia energiaverotukseen liittyviä selvityksiä.
- Kehysriihen veropoliittiset linjaukset 7.4.

LAAJA-ALAINEN TURVEALAN TYÖRYHMÄ (SALO)

Tilannekuvaus

Työryhmää ei ole edelleenkään nimetty. Alun perin ajateltiin, että tämä työryhmä toimisi energia-verotuksen kokonaisuudistusta valmisteleavan työryhmän rinnakkain. Nyt tähän ei näytä päästävän.

Turvevaliokunta on koonnut tietopohjaa ja myös teettänyt tarkemman selvityksen energiaturpeen käytöstä ja käyttöpaikoista ennakoiden työryhmässä esiin nousevia kysymyksiä. Yhteistyöstä myös muiden järjestöjen kanssa on sovittu, kun työ viimein alkaa.

Merkitys

Energiaturpeen verotuksen tason kannalta työryhmän merkitys näyttää vähäiseltä. Olisi kuitenkin tärkeää, että tässä työryhmässä sen kaikessa laaja-alaisuudessaan voitaisiin selvittää kaikkia niitä sosiaalisia ja taloudellisia suoria ja välillisiä vaikutuksia, joita turpeen energiakäytön vähentämisellä on. Merkitykseen vaikuttaa myös, päästääkö työryhmässä ratkaisuhakuiseen ja vuorovaikutteiseen työskentelyyn.

Tavoite

- Beryn tavoitteet työryhmään määritetään hallituksen tulevilla kokouksilla heti, kun työryhmän nimeäminen ja kokoonpano on selvillä.

Keinot

- Tärkeimpinä keinoina on tiedon tuottaminen työryhmän, erityisesti elinkeinoelämän edustajien käyttöön, tapaamiset ja tarvittaessa myös julkiset kannanotot keskeisistä asioista.
- Keinoja täsmennetään nimeämisen jälkeen.

LIIKENTEEN BIOPOLTTOAINEET JA VAIHTOEHTOISET KÄYTTÖVOIMAT (FREDRIKSSON)

Tilannekuvaus

Vähäpäästöisen liikkuvuuden tiedonannon tarkoituksena on edistää merkittävästi EU:n talouden nykyaikaistamista, auttaa vähentämään liikenteen päästöjä ja täyttää EU:n sitoumukset Pariisin sopimuksen mukaisesti.

Suomessa tähän liittyvät kysymykset sekä tieverkon ylläpidon rahoittaminen käsitellään parlamentaarisessa työryhmässä, joka antoi väliraporttinsa budjettiriihen alla elokuun lopussa. Lopullinen raportti annetaan helmikuussa

Merkitys

Vähäpäästöisen vaihtoehtoisen energian käytön moninkertaistaminen liikenteessä merkitsee ennen kaikkea kehittyneille biopolttoaineille kasvavia markkinoita muuallakin kuin Suomessa

Komissio on käynnistänyt huomattavan joukon toimenpiteitä liikenteen päästöjen vähentämiseksi ja sektorin kehittämiseksi. Tärkeimpiä ovat vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin kehittäminen, sähköisen liikkuvuuden yhteen toimivuus ja standardointi, ajoneuvojen testauksen parantaminen kuluttajien luottamuksen palauttamiseksi, liikenne- ja energiajärjestelmien yhdistäminen, julkisten hankintojen ohjaaminen vähäpäästöisiin ratkaisuihin. Komissio kehittää menetelmän helpon vertailujen tekemiselle sähkö- ja muiden ajoneuvojen välillä.

Tavoite

- Kehittyneillä biopolttoaineilla on merkittävä rooli sekä EU:ssa ja etenkin Suomessa liikenteen päästöjen vähentämiseksi. Puhtaiden biopolttoaineiden ja vaihtoehtoisten käyttövoimien käytön lisääminen
- Mahdollistaa tähän liittyvän liiketoiminnan kehittämiseen meillä ja muualla
- Kotimaisen tuotannon aikaansaaminen ennen kaikkea kotimaisilla raaka-aineilla
- Biopolttoaineen (ml biokaasu) maine päästöjen vähentäjänä entistä paremmaksi
- Biokaasun suotuisan kehityksen turvaaminen

Keinot

- Kotimaisten investointitukirahojen turvaaminen ja biopolttoaineiden aseman turvaaminen ja kehittäminen käyttövoimien kilpailussa
- Aktiivinen viestintä eri kanavissa
- Teknologianeutraalit ratkaisut
- Liikenteen veroratkaisuihin vaikuttaminen mm. työryhmien kautta.

- Biokaasuohjelman työryhmän työ luovutettu 28.1.: Ehdottaa jakeluvelvoitetta ja samalla lievä energiasäältäöveron.
- Laaja raaka-ainepohja.
- Vaihtoehtoisten käyttövoimien Jakeluinfra työryhmä 2 valmistunut. Ei yksimielisyyttä. Työ siirtyy Fossiilittoman liikenteen tiekartta -työryhmälle.
- Puhtaiden biopolttoaineiden edistäminen: biokaasu, HVO ja E85
- Puhtaiden ajoneuvojen direktiivin mahdollistama puhtaiden biopolttoaineiden mahdollistaminen direktiivin joustojen puitteissa.
- Virkamiestyöryhmä perustettu liikenteen verotuksen uudistamista varten.

METSÄTALOUDEN KANNUSTEJÄRJESTELMÄT (FREDRIKSSON)

Tilannekuvaus

Rahoitusjärjestelmän 2017 muutosten jälkeen hakemusruuhkaa ei ole ollut, mutta muut kielteiset ominaisuudet ovat edelleen korjaamatta eikä halua niiden korjaamisen ole. Osa hankkeista eivät toteudu suunnitelman mukaan tai jäävät toteutumatta, minkä takia osa käyttämättä jääneistä rahoista jäävät pysyvästi pois.

Merkitys

Pienpuu Kemera- kohteista saatava puu on merkittävä raaka-aine ennen kaikkea lämmöntuotannossa, mutta on ollut merkittävä myös joissakin voimalaitoksissa. Samalla on saatu hyvään tuotantokuntoon n 30 000 hehtaaria metsää. Nykyisten ehtojen mukaan puuta on kerätty vuosittain 40 000 hehtaarilta, mutta kertymät ovat oletettavasti pienemmät. VML:n mukaan rästejä on 700 000 ha.

Tavoite

- Puun korjuun tukeminen (korotettu pinta-alatuki) säilyy osana Kemera-lainsäädäntöä. Seuraavan kauden tukijärjestelmät ovat suunnitteilla ja pienpuun talteenotto säilytetävä.

Keinot

- Ensi vaiheessa suora yhteys ministeriöiden valmisteleviin virkamiehiin ja ministerin esikuntaan
 - Vaikuttaminen nimitettyyn työryhmään (alk. 15.3.), jossa Beryllä eikä ET:llä ole edustusta.
 - Vaikuttaminen työryhmän jäseniin
- Aktiivinen viestintä eri kanavissa
 - Sisätieto, Bioenergia-uutiset, Bioenergia-lehti

- Työryhmän suhtautuminen energia- ja ainespuun keruutukeen lähes olematon. Halutaan pysyä poissa markkinoilta. Metsänomistajakenttä myös jakautunut. Asiaa voidaan ehkä kytkeä energia-puutarjontakysymykseen taustana meneillään olevat investoinnit.
- Lain säätämistä viivyttää epävirallisten lähteiden mukaan väh vuoden. Valtiotukien suuntaviivat viivästyvät samassa tahdissa. Uudet lait voimaan aikaisintaan 2022 alkaen.

TÄRKEÄT HANKKEET

Tärkeiksi hankkeiksi ja niiden vastuuhenkilöiksi on määritetty:

Hanke	Aikataulu	Vastuuhenkilö
EU: Pitkän aikavälin ilmastosuunnitelma	2050 hiilineutraaliustavoite hyväksyttiin Eurooppaneuvostossa 12/2019, Ilmastolaki tulossa 2/2020	Harri Laurikka
EU: Valtiontukisuuntaviivojen uudistaminen	Komissiolta ei vielä esitystä	Hannes Tuohiniitty
Kotimaa: Turvetuotannon happamat sulfaattimaat	2017-2019	Hannu Salo
Kotimaa: Energiatuki	jatkuva	Hannes Tuohiniitty
Kotimaa: Vesienhoitosuunnitelmat ja ympäristöluvitukset	jatkuva	Hannu Salo
Kotimaa: Kasvu- ja ympäristöturpeen sekä rahkasammalen edunvalvonta	jatkuva	Hannu Salo
Kotimaa: Hiilensidonta	jatkuva	Erika Laajalahti

EU: PITKÄN AIKAVÄLIN ILMASTOSUUNNITELMA (LAURIKKA)

Tilannekuvaus

Komissio julkaisi 28.11.2018 tiedonannon EU:n 2050-ilmastopolitiikasta ("A Clean Planet for all; A European strategic long-term vision for a prosperous, modern, competitive and climate neutral economy". EU:n on Pariisin sopimuksen mukaisesti jätettävä pitkän aikavälin ilmastostrategia vuoden 2020 aikana. Nykyään EU osana kehittyneiden maiden ryhmää tavoittelee 80-95 %:n päästöleikkausta vuoteen 2050 mennessä vuoden 1990 tasosta.

Eurooppaneuvosto hyväksyi EU:n hiilineutraaliustavoitteen 13.12.2019 Puolaa lukuunottamatta Parlamentti antoi hyväksyvän lausunnon tiedonannosta jo 14.3.2019. Hiilineutraaliustavoite 2050 on keskeinen osa uuden komission 11.12.2019 julkistamaa vihreän kehityksen ohjelmaa.

Merkitys

Komission 2050 -tiedonanto ei vielä sisältänyt sitovia ja lainsäädännöllisiä pitkän aikavälin ilmastopoliittisia linjauksia. Ne sisältyvät nyt 11.12.2019 julkistettuun vihreän kehityksen ohjelmaan ja tulevat poliittiseen käsittelyyn jo 2020. Vaikka energiapolitiikan keinovalikoima (mm. energialähteet) pitäisi edelleen olla jäsenmaiden itse päätettävissä, EU:n ilmastopolitiikan yhteydessä tehdään päätöksiä, jotka heijastuvat energialähteiden kilpailukykyyn ja käytettävyyteen jäsenmaissa.

Tavoite

- Varmistaa, että bioenergia noteerataan edelleen tärkeänä uusiutuvana energialähteenä sekä lämmön ja sähkön tuotannossa että liikenteessä osana EU:n (ja myös Suomen) ilmastopolitiikan keinovalikoimaa.

Keinot

- Tuodaan esiin EU-tason (mm. Bioenergy Europe) ja Suomen (Bioenergia ry) viestinnässä bioenergian tärkeää roolia päästöjen vähentämisessä.

- Eurooppa-neuvosto sopi 13.12.2019 EU:n hiilineutraaliudesta 2050, mutta ilman Puolaa. Puolan ulosjäämisen vaikutus on vielä epäselvä ja asiasta esitettiin neuvoston jälkeen täysin erilaisia tulkintoja. Puolan osallistumiseen palataan kesäkuun Eurooppa-neuvostossa. Helmikuun lopussa komissio julkaisee ehdotuksensa eurooppalaiseksi ilmastolaiksi ja kesällä tulee käsittelyyn ehdotus EU:n 2030 päästötavoitteen kiristämisestä. Lainsäädäntöehdotukset käsitellään määräenemmistöpäätöksellä, joita Puola ei pysty enää yksin blokkamaan.

EU: VALTIONTUKISUUNTAVIIVOJEN UUDISTAMINEN (TUOHINIITY)

Tilannekuvaus

Euroopan unionissa kilpailua sisämarkkinoilla vääristävät valtiontuet ovat lähtökohtaisesti kiellettyjä. Komissio kuitenkin määrittelee sallitut valtiontuet tietyin ehdoin. Esimerkiksi tällä hetkellä jäsenmaissa noudatetaan energia-alan tuissa komission tiedonannon muodossa julkaisemia ”Suuntaviivat valtiontuesta ympäristönsuojelulle ja energia-alalle vuosina 2014-2020.” Nykyiset valtiontukisäännöt ovat voimassa 1.7.2014 – 31.12.2020.

Tiedonannossaan komissio on yksilöinyt listan ympäristö- ja energia-alan toimenpiteitä, joihin myönnettävä valtiontuki on yleensä hyväksytty. Näitä ovat mm. tuki ympäristönsuojelun tason parantamiseen, tuki uusiutuville energialähteille, tuki energiatehokkuustoimenpiteille (ml. CHP).

Komissio ilmoitti tammikuun 2019 alussa, että jatkaa nykyisten suuntaviivojen (ml. energia ja ympäristösuuntaviivat (EEAG) voimassaoloaikaa 2022 loppuun asti. **Julkinen konsultaatio jatkoajasta päättyi 16.5.** ja komission odotetaan kesällä tekeekö se sisällöllisiä muutoksia

Komissio on käynnistänyt arviointiprosessin uusien suuntaviivojen julkaisemisesta nykyisten jatkajan päätyttyä 2022. Konsultaatio päättyi heinäkuussa: [https://ec.europa.eu/eusurvey/runner/EEAG Targeted Consultation](https://ec.europa.eu/eusurvey/runner/EEAG_Targeted_Consultation) Q1/2020 on odotettavissa komission raportti ja arvio tehtävistä muutoksista.

Komissio on korostanut, että jos ristiriitoja REDII kanssa on joissain suuntaviivoissa, menee direktiivi ohitse (päällekkäisyys 6/2021 – 12/2022).

Energiatuet kuuluvat ryhmäpoikkeusasetuksen alle, niiden osalta komissio tulee tekemään uudistuksen jo aikaisemmin.

Uusien suuntaviivojen ennakoidaan olevan tiukempia ja esim. kilpailukykyisten uusiutuvien energialähteiden tuet pyritään supistamaan minimiin ja lopulta lakkauttamaan kokonaan. Tähän pyritään esim. teknologianeutraalien huutokauppojen ja tarjouskilpailumenettelyjen soveltamisella tukia myönnettäessä. Ennakkotietojen perusteella uusiutuvien energialähteiden tukijärjestelmien pitäisi jatkossa olla aikaisempaa enemmän avoinna myös muissa EU- ja ETA-maissa toimiville yrityksille.

Merkitys

Uudet valtiontukisäännöt tekevät aikaisempaa vaikeammaksi hyväksyä tukia, joita ei ole kilpailutettu. Mahdolliset ylituet (kuten 1.11.2017 uusilta toimijoilta sulkeutunut tuulivoiman syöttötariffi) ovat uusien valtiontukisuuntaviivojen oloissa kiellettyjä, ja niitä ei saa notifioida komission kilpailupääosastolla.

Suomen nykyinen metsähakkeen sähköntuotantotuki, joka notifioidiin komissiossa vuoden 2016 alussa, on voimassa siten, että sen piiriin voi hakeutua (12 vuoden ajaksi) vuoden 2020 loppuun saakka.

Tavoite

- Ennakoida hyvissä ajoin minkälaisia vaatimuksia EU:n uudet energia-alan valtiontukisäännöt pitävät sisällään. Näin voimme varmistaa, että ehdottamamme bioenergia-alan edistämiskeinot ovat oikeanlaisia ja voivat tulla hyväksytyksi.

Keinot

- Hankitaan mahdollisimman aikaisin tietoa uusien valtiontukisääntöjen valmistelusta komission. Lähteinä kilpailupääosasto, Bioenergy Europe ja TEM.

- BEry vastasi konsultaatioon jatkoajasta ja korosti biopolttoaineiden tukikelpoisuuden jatkamista 2022 asti.
- Valmistaudutaan vastaamaan 2022 jälkeisen ajan suuntaviivojen uudistusta koskevaan kyselyyn
- hankitaan tietoa tiedottamiseksi jäsenille

TURVETUOTANTO HAPPAMILLA SULFAATTIMAILLA (SALO)

Tausta

Turvetuotannossa noudatettiin vuoteen 2015 saakka yhdessä ympäristöhallinnon kanssa laadittua ohjeistusta happamuusriskien hallitsemiseksi. Yhtään turvetuotannon vuoksi aiheutunutta sulfidisavi- tai mustaliuskealueiden kohonnutta happamuustapausta ei tähän mennessä ole raportoitu.

Kun vuodesta 2015 alkaen alettiin saada yllättäviä ympäristölupapäätöksiä PSAVista, voitiin päätellä lupaviranomaisen kannan muuttuneen lähinnä Pohjois-Suomen AVIn alueella. Tiukimmat vaatimukset jätettävän turvekerroksen paksuudeksi kaikkien ojien pohjasta kivennäismaan pintaan olivat jopa 60 cm, mikä merkitsi 100 cm:n hyödyntämättä jäävää turvekerrosta tuotantosaroille.

Lupaviranomainen etsi uutta linjaa happamien ja potentiaalisesti happamien maiden maansiirtoihin ja valumavesien hallintaan varovaisuusperiaatteen mukaisesti ja antamalla luvanhakijalle mahdollisuutta osoittaa hallitsevansa riskit. Tämä heijastui myös näiden alueiden turvetuotannon jälkeiseen maankäyttöön, jossa maa- ja metsätaloudellinen käyttö pahimmillaan saattaa vaarantua.

Sulfidisavialueilla ja myös niiden läheisyydessä vaadittiin laajoja ja kalliita pohjasedimenttitutkimuksia. Näiden tutkimusten hyöty suhteessa kustannuksiin on hyvin perustein voitu asettaa kyseenalaiseksi turvetuotannossa, jossa valumavesiä tarkkaillaan ja niin happamien vesien hallintaan kuin mahdollisiin raskasmetallipäästöihin on olemassa tehokkaat keinot puuttua välittömästi.

Tilanne nähtiin kestävämmäksi eri tahoilla, ei yksin toimialalla vaan myös viranomaisten mielestä. Vuoden 2015 lopulla nähtiin tarpeelliseksi nostaa asiaan vaikuttaminen BERYssäkin kärkihankkeeksi. Mukaan saatiin toimialan keskeiset jäsenyritykset ja SYKEN vetämän tutkimushankkeen "Toimintamallit happamuuden ennakoinniseksi ja riskien hallitsemiseksi turvetuotantoalueilla - Sulfa II" suunnittelu lähti liikkeelle alan sisäisen yhteydenpidon ja selvitysten lisäksi keskeisimpänä edunvalvonnan työkaluna tuottamaan faktapohjaa ja nimensä mukaisesti toimintamalleja turvetuotannon luvitukseen happamilla sulfaattimailla.

Tämä kolmivuotinen hanke päättyi hallinnollisesti syyskuun lopussa. Viimeinen ohjausryhmän kokous syyskuun alussa evästi vielä loppuraporttia, se kävi lausuntokierroksella siihen osallistuneilla tahoilla ja lopulta sitä kommentoitiin vielä taittovaiheessa marraskuun puolivälissä. Se julkaistaan viimein joulukuussa taitettuna verkkoversiona, lähes kolme kuukautta hankkeen päättymisen jälkeen.

Tästä eteenpäin seurataan AVlen lupaprosessien päätöksiä ja Vaasan hallinto-oikeuden linjaa, koska 19 AVIn kielteisestä tai lupaehdoiltaan tiukasta hs-maiden ympäristölupapäätöksestä on kolmea lukuun ottamatta jouduttu valittamaan VHaO:een. Jokaisen päätöksen perustelut ovat olleet erilaiset.

Lupaviranomaisen linja on aivan viimeisten oikeuden päätösten myötä muotoutumassa myönteisempään suuntaan. Ilmeisesti lopullisen linjan ratkaisee KHO. Kyse saattaa olla myös uusista ehdoista, joilla happamien sulfaattimaiden suonpohjat voivat siirtyä uuteen maankäyttöön. Kalliita ja tarpeettomia selvityksiä on kaikkien edun mukaista pyrkiä välttämään erityisesti tilanteessa, jossa alan taloudellinen liikkumavara koko ajan kapenee.

Merkitys

Tuotannon jatkamiseen merkittävästi vaikuttava ja aiempaa käytäntöä tiukentava lupaharkinta voi edelleen johtaa kielteisiin KHOn ratkaisuihin. Niiden myötä laajalla alueella jo tuottajien hallintaan

vuokratut tai hankitut alueet menettäisivät suurelta osin arvonsa. Merkittävän kotimaisen luonnonvaran käyttöön saamisen kynnyks nousisi. Huolto- ja toimitusvarmuus kärsisi merkittävästi juuri niillä alueilla, joilla turvevaroja on eniten ja niiden käyttöön parhaat edellytykset.

Tavoite

- Seurata, analysoida ja vaikuttaa verkostona ratkaisuhakuisesti hs-maiden ja mustaliuske-alueiden lupaprosesseihin.
- Tuottaa käytännön esimerkeillä ja juuri päättyneen Sulfa II -hankkeen kautta selkeitä perusteita ja vastauksia sulfidiriskialueiden ympäristölupa- ja hallinto-oikeus- sekä aikanaan KHO-prosesseihin
- Osoittaa käytännön toimilla, että riski hallitaan happamien sedimenttien alueilla. Erityisesti kohderyhmänä ovat valvovat viranomaiset ja kuntien lausunnon antajat.
- Sulfa II -hankkeen päätyttyä ja varsinkin, jos VHaO:n selkeyttävä linja näyttää pitävän, niin hanke on saavuttanut tavoitteensa ja voidaan siirtää seurattaviin hankkeisiin tai normaalin jatkuvan edunvalvonnan piiriin.

Keinot

BEry on ollut mukana 30.9.2019 päättyneessä SYKEN, Åbo Akademin ja GTK:n kolmivuotisessa hankkeessa "Toimintamallit happamuuden ennakoimiseksi ja riskien hallitsemiseksi turvetuotantoalueilla - Sulfa II". Hankkeen kaikissa kolmessa osatehtävässä jäsenyrytykset ovat olleet tiiviisti mukana. Tuloksia on hyödynnetty jo hankkeen kestäessä ja erityisesti nyt loppuraportin myötä lupaprosesseissa.

- Edunvalvontahankkeen keskeinen sisältö on ollut Sulfa II -hankkeen 7/2016 – 6/2019 ("Toimintamallit happamuuden ennakoimiseksi ja riskien hallitsemiseksi turvetuotantoalueilla") toteutuksessa. Loppuseminaari järjestettiin 13.5. ja loppuraportti ilmestyi viimein joulukuussa.
- Sulfa II -hankkeen tulosten selvittyä tuotetaan edelleen käytännön esimerkeillä selkeitä perusteita ja vastauksia sulfidiriskialueiden ympäristölupa- ja hallinto-oikeus- & KHO-prosesseihin. Toimialan sisällä koordinoidaan tältä pohjalta mm. valitusten johdonmukaisuutta.

ENERGIATUKI (TUOHINIITTY)

Tilannekuvaus

Energiatukea tarvitaan erityisesti uuden teknologian käyttöönoton ja kaupallistumisen edistämiseen, uusiutuvaan lämmöntuotantoon, pienimuotoiseen sähköntuotantoon ja liikenteen biopolttoaineiden käytön lisäämiseen sekä energiatehokkuusinvestointien (sis. sähköinen liikenne ja vetyteknologia) tukemiseen. Määrärahaa voidaan käyttää EU:n strategiseen energiateknologiasuunnitelmaan sisältyvien Suomessa toteutettavien isojen demonstraatiolaitosten tukemiseen. Myös liikenteen biopolttoaineiden ja muiden uusiutuvien energialähteiden tuotannon ja käytön edistämisen tavoitteiden mukaiselle tasolle Suomessa edellyttää energiatukipanosten kohdentamista uuden teknologian pilotointi- ja demonstraatiohankkeisiin sekä polttoaineiden hankinta-, tuotanto- ja käyttöketjujen vaikutusten arviointiin ja vaihtoehtoisten polttoaineiden standardointityöhön.

Vuoden 2020 talousarviossa energiatukea kohdennetaan myös suurten kaupunkien lämmittämisen vähähiilisyttä edistäviin ja erityisesti myös muuhun kuin polttoon perustuviin uuden teknologian pilotointi- ja demonstraatiohankkeisiin. Myöntämisvaltuudesta 30 milj. euroa kohdennetaan hallitusohjelman mukaisesti kivihiilen käyttöä korvaavien investointien tukemiseen.

Tuen päätöksien teko on keskitetty 2015 Pirkanmaan ely-keskukseen ja muutos on hidastanut tukipäätöksien käsittelyaikaa. Vuoden 2017 alusta tukien käsittely siirtyi BusinessFinlandiin (ent Tekes)

Energiatukiasetus on voimassa 2018 – 2022. Se painottaa aiempaa enemmän kilpailullisuutta sekä uutta energiateknologiaa. Toisaalta myös energijärjestelmän vähähiilisyys on yksi kirjattu tavoite.

Merkitys

Energiatuki on ollut keskeisin bioenergia-hankkeita edistänyt tukimuoto. Sen rooli vain korostuu, mikäli tuotantotukia vähennetään ja taakanjakosektorille kohdistetaan lisävähennyksiä.

Tavoite

- Varmistaa, että energiatuen myöntämisperusteet ovat bioenergialle edullisia ja että kilpailukyky muihin energiamuotoihin ei tukiperusteiden takia heikkene
- Edistää tukiprosenttien nostamista, mikäli fossiilisen energian matala hintataso jatkuu edelleen
- Edistää riittävää myöntövaltuutta tulevana vuosina

Keinot

- Kootaan tietoja energiatuen myöntämisperusteista yrityksiltä ja seurataan, miten valtuuksien käyttö kehittyi
- Tiedotetaan yrityksille ajankohtaisesta tilanteesta
- Järjestetään tapaamisia virkamiesten kanssa

- Bery antoi 22.1. lausunnon valtioneuvoston asetuksesta hiilen energiakäyttöä korvaavien hankkeiden investointituen myöntämisen yleisistä ehdoista vuosina 2020–2025

VESIENHOITOSUUNNITELMAT JA YMPÄRISTÖLUVITUS (SALO)

Tilannekuvaus

EU:n vesienhoidon tavoitteet kiristyvät osana vesipolitiikan vaikuttavuuden kokonaistarkastelua (juomavesidirektiivi, uimavedet, pohjavedet jne.) sekä mm. EU-tuomioistuimen nk. Weser-päätöksen jälkeen. Tämä heijastuu Suomenkin lainsäädäntöön ja tulkintoihin. Selvitys miten vesienhoitosuunnitelmien velvoittavuudesta ja siitä, miten voitaisiin poiketa esim. vesilakia lähiaikoina uudistettaessa valmistui keväällä 2018. Turvetuotantoon poikkeusmenettely ei tule ulottumaan, joten vesienhoitosuunnitelmien velvoittavuus tulee todennäköisesti täysimääräisenä koskemaan turvetuotannon ympäristölupia.

Vuoden 2019 aikana valmistelua on seurattu yhdessä mm. Energiategollisuuden ja muiden toimialajärjestöjen kanssa sekä tarkkailtu mm. Ruotsin ja muiden EU-maiden kehitystä. Ympäristöhallinnon koulutuspäivässä 30.10. esitettiin toimialan kehitystä ja kantoja uudelle vesienhoitokaudelle 2021 – 2027.

Turvetuotanto sai ainoana toimialana vesienhoitosuunnitelmaan perustuvia kielteisiä KHO:n päätöksiä jo nelisen vuotta sitten. Viime aikoina Weser-päätökseen ja vesienhoitosuunnitelmien velvoitteisiin on viitattu myös myönteisten turvelupapäätösten valituksissa. EU:n vesipolitiikan puitteiden (VPPD) välitarkastelu (fitness check) johtaa edelleen tiukennuksiin. On jo selvää, ettei Euroopan eri maissa samankin toimialan lupaa vaativat hankkeet ja niiden kuormitus ole tasavertaisessa asemassa suhteessa toisiinsa.

Merkitys

Tähän saakka vesienhoitosuunnitelmat ja niiden toimenpideohjelmat ovat olleet yleisiä ja suunnittelua ohjaavia, mutta niihin ei ole voinut vedota suoraan esim. ympäristölupapäätösten perusteena. Uhkana nähdään, että tulevaisuudessa ollaan säätämässä aiempaa tiukemmin siitä, mikä voi estää luvan myöntämisen vesienhoidollisten tavoitteiden vaarantumisen seurauksena. Pohja tälle on kuitenkin vesistöjen tilaluokitus ja vieläpä yksittäiset laatutekijät ekologisen tilaluokituksen sisällä. Niiden merkitys vain korostuu, kun one out, all out -periaate vahvistuu (yhden vesimuodostuman laatutekijän heikentyminen johtaa suoraan luokan heikkenemiseen). Pelkästään vesimuodostumien määrittely ja tilatavoitteiden pohjana oleva data on toisaalta katsottu puutteelliseksi oikeudellisesti sitovien päätösten antamiseksi.

Tavoite

- muodostaa kokonaiskuva tilanteesta yhdessä muiden ympäristölupaverojen elinkeinoelämän järjestöjen kanssa.
- proaktiivisesti vaikuttaa prosessiin ja valmistautua lainsäädännön päivitykseen Suomessa.

Keinot

- yhteistyö ja vuoropuhelu muiden järjestöjen sekä suoraan jäsenyritysten asiantuntijoiden kanssa.
- toimialan alueellisen vesienhoidon yhteistyöverkoston avulla hakea viime kädessä järkevää valuma-aluekohtaista tulkintaa.

- Toimia aktiivisesti alan vesienhoidon koordinaatiossa siten, että käytännöt yhdenmu-
kaistuvat ja vastaavat turvetuotannon osuutta vesien kuormittajana.

- Syksyn aikana on virkamiestyönä päivitetty turvetoimialan vesienhoito-opasta ja sitä on ollut mahdollista kommentoida tietyiltä tekstiosiltaan. Kokonaisuutena se oli kommentteilla marras-
kuun lopulta 14.12. saakka. Siinä oli esitetty muutoksia turvetuotannon vesiensuojelun perus-
toimenpiteisiin ja täydentäviin toimenpiteisiin vesienhoitokaudelle 2021 – 2027. Monilta osin
luonnosteksti oli epätarkkaa, minkä vuoksi alan keskeiset toimijat Bioenergia ry:n johdolla an-
toivat allekirjoitetun lausunnon valmistelevalle työryhmälle.
- Ratkaisevaa on, miten toimialakohtaisen vesienhoito-ohjetta lopulta tulkitaan suhteessa ym-
päristölupien ehtoihin etenkin toistaiseksi voimassa olevien vanhojen ympäristölupien osalta.
Tältä osin turvevaliokunnan ympäristö- ja resurssivastaavien verkosto tarkkailee tiiviisti näitä
tulkintoja ja vaihtaa tietoja myös muiden toimialojen ympäristölupavelvollisten kanssa.
- Elinkeinoelämän järjestöt pohtivat yhteisiä linjauksia vesienhoitosuunnitelmien ja toimenpide-
ohjelmien kasvavaan velvoittavuuteen erityisesti ympäristölupaa vaativien toimintojen suhteen
tammikuun lopun seminaarissaan.

KASVU- JA YMPÄRISTÖTURPEEN SEKÄ RAHKASAMMALEN KERUUTOIMINNAN EDUNVALVONTA (SALO)

Tilannekuvaus

Bioenergia ry:ssä tiedostetaan myös muun kuin energiaturpeen edunvalvonnan tarpeet. Syksyllä 2017 turvevaliokunta päätti suunnata resursseja tähän tarkoitukseen ja perustaa ”muun kuin energiaturpeen edunvalvontaryhmän” vuoden 2018 alusta. Bioenergia ry tarjoaa hallinnolliset palvelut muutoin täysin itsenäisesti toimivalle ryhmälle

Ryhmää perustettaessa katsottiin turpeen ja rahkasammalen kasvualustakäytön vaativan eniten edunvalvontaa. Tämän painotuksen haluttiin heijastuvan myös ryhmän ja sen nettisivujen (www.kasvualusta.org) nimissä. Kokouksessaan 10.9.2019 ryhmä päätti korostaa nimessään myös turpeen kuivikekäyttöä ja kutsua aktiivisesti kaikkia alalla toimivia mukaan Suomen kasvu-alustat ja kuiviketurpeet -nimen alla. Englanninkielinen nimi Growing Media Finland osoittaa kansainvälisen edunvalvonnan painotuksen.

Merkitys

EU:n kiertotalouspaketin osana lannoitevalmisteasetus astui lopullisessa muodossaan voimaan 15.7.2019 (EU 2019/1009, 5.6.). Se, miten sitä Suomessa aletaan soveltaa kolmen vuoden siirtymäajalla, on ryhmän edunvalvonnan keskiössä. Tämän, suoraan Suomen lainsäädäntöön siirtyvän sääntelyn uudistumisen aikataulu tarkentuu vielä alkuvuoden mittaan MMM:n ja Ruokaviraston työn tuloksena. Tärkeää on vaikuttaa nk. ankan/vastuun periaatteen lieventämiseen kasvualustojen valmistuksessa.

Toimialan kannalta on tärkeää vaikuttaa erityisesti kotimaiseen lainvalmisteluun ja tulkintoihin. Eurooppalaiseen edunvalvontaan liittyy myös luomusertifikaatin soveltamisen epäselvyydet kasvuturpeen kannalta. Rahkasammalen tuotannon lupaavat mahdollisuudet liittyvät taas sen hyväksyttävyyteen sekä Suomessa että laajemmin myös ulkomailla.

EU:n ympäristömerkin, EcoLabelin kriteerien mahdollinen avaaminen, mikäli siihen päädytään EU:ssa, johtaa välittömästi intensiiviseen työhön orgaanisten ja uusiutuvien kasvualustaraaka-aineiden saamiseksi osaksi EcoLabelia. Tässä tehdään tiivistä yhteistyötä Growing Media Europen kanssa.

Tavoite

Yleistavoite: turvepohjaisten kasvualustojen ja ympäristöturpeen edunvalvonta sekä rahkasammalen keruun edellytysten ja käytön edistäminen.

- Tukea ryhmän jäsenten ja sidosryhmien edunvalvonnallista vuorovaikutusta, edustaa jäseniä yhteisissä asioissa sekä mahdollistaa edun tuottaminen koko toimialalle. Tärkeimpiä yhteistyötahoja ovat viranomaiset, muut toimialaa lähellä olevat järjestöt ja sidosryhmät koti- ja ulkomailla.
- Toimivien suhteiden ja kanavien luominen keskeisten alan toimijoiden ja viranomaisten kanssa.
- Vaikuttaminen ankan/vastuun periaatteen lieventämiseen kasvualustojen valmistamisessa.
- Myönteisen toimintaympäristön luominen rahkasammalen keruuseen ja käyttöön.
- Rahkasammalen keruun vaikutuksia selvittävien hankkeiden koordinointi ja mahdollisen sertifiointin tukeminen

- Kuivike- ja imeytysturvetuotteiden edunvalvonta.

Keinot

- Tiedonkeruun organisointi ja tiedon tuottaminen toimialalta koti- ja ulkomaiseen edunvalvontaan
- EU:n lannoitevalmisteasetuksen edellyttämän kansallisen lannoitevalmistelain uudistamistyön seuranta ja tukeminen sekä vaikutusten arviointi ja soveltamiseen vaikuttaminen (osana tätä MMM:n lannoitevalmistetyöryhmässä toimiminen).
- Vertailu muiden maiden käytäntöihin mm. Suomessa sovellettavan ankaran vastuun osalta; yhteydenpito GME:n ja muiden eurooppalaisten toimijoiden kanssa.
- RPP-sertifioinnin koordinaatio eri toimijoiden välillä.
- Kasvualustan "elävyyden tulkinta" ja miten vaikuttaa esim. rahkasammaleen kohdalla
- Rahkasammaleen keruun ilmastovaikutusten selvittämiseen liittyvän koordinaatiohankkeen edistäminen sekä muiden sammalen hyödyntämiseen liittyvien selvitysten koordinointi eri toimijoiden kesken.
- Keruuperiaatteiden päivittäminen ja -ohjeiston toteuttaminen, ISO-standardien mukaiseen sertifiointiin valmistautuminen, keruukauden 2020 valmistelut.
- Sivuston www.kasvualusta.org ylläpito.

HIILENSIDONTA (LAAJALAHTI)

Tilannekuvaus

Hallitusohjelmassa on linjattu, että koko maankäyttösektorille (LULUCF) luodaan kokonaisvaltainen ilmasto-ohjelma. Maankäyttösektorin hiilinielun kehityksellä ja ilmasto-ohjelmalla on suuri merkitys siihen, saavuttaako Suomi Rinteen hallituksen keskeisen tavoitteen hiilineutraaliudesta 2035. Hallitusohjelmassa on myös linjattu, että maankäyttösektori tulee ilmastolain piiriin. Sen päivitys on käynnistynyt ja hallituksen esitykseen pyritään 2021 alussa.

Merkitys

Nielupolitiikalla on suoria vaikutuksia bioenergian tarjontaan. Toisaalta hyvä nielupolitiikka voi tukea yritysten ja maanomistajien liiketoimintaa.

Tavoite

- Varmistaa, että mahdolliset hiilinieluja ja -varastoja koskevat politiikkatoimet ovat tarkoituksenmukaisia, hyvin kohdennettuja, kustannustehokkaita ja bioenergiasektorin kannalta mahdollisimman hyviä.
- Pyritään vaikuttamaan suoraan valmistettavaan nielupolitiikkaan.

Keinot

- Seurataan aktiivisesti hiilensidontaan liittyvää keskustelua ja aiheeseen liittyviä hankkeita.
- Osallistutaan tapahtumiin.
- Tapaamiset virkamiesten kanssa.

- VTT, Syke ja Luke julkaisivat 15.11. alustavia tuloksia PITKO- ja MALUSEPO- hankkeiden päivityksestä. Uudet hiilinielujen skenaariot ovat paljon aiempaa synkempiä. Lopullisia tuloksia ei ole vielä julkaistu.
- Maankäyttösektorin ilmasto-ohjelman valmistelu on käynnissä. Alustavia toimenpide-ehdotuksia on tehty niin ilmastokestävään maatalouteen, metsätalouteen kuin maankäytön muutoksiin. Mukana ovat esimerkiksi pellonraivauksen vähentäminen, metsitys- ja kosteikko-ohjelma sekä metsien kasvukyvystä ja terveydestä huolehtiminen. Seurataan, linjataanko hallituksen ilmastokokouksessa 3.-4.2.2020 tarkempia toimenpiteitä maankäyttösektorin suhteen.
- Beryn Hiilinielut ja hiilensidonta -verkosto kokoontuu ensimmäisen kerran 13.2.2020. Tapaamisen aiheina ovat maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteiden kokonaisuus ja ilmastolaki sekä EU Green Deal hiilensidonnan osalta.

SEURATTAVAT HANKKEET

Seurattaviksi hankkeiksi ja niiden vastuushenkilöiksi on määritetty:

Hanke	Aikataulu	Vastuushenkilö
Kansainväliset ilmastoneuvottelut	jatkuva	Harri Laurikka
EU: Bioenergian tutkimusrahoitus ja Euroopan strateginen energiateknologiasuunnitelma (SET-Plan)	jatkuva	Erika Laajalahti
EU: Valtiontukisuuntaviivojen uudistaminen	Komissiolta ei vielä esitystä	Hannes Tuohiniitty
Kotimaa: Turvetuotantoalueet maakuntakaavoituksessa	jatkuva	Hannu Salo
Kotimaa: Luonnonsuojelulain uudistus & uhanalaistarkoituksen eteneminen & soiden luonnontilaisuusluokitus	jatkuva	Erika Laajalahti
Kotimaa: Kutteri- kiinteän polttoaineen kattiloiden energiansäästö –ohjelma	jatkuva	Hannes Tuohiniitty

YK: KANSAINVÄLISET ILMASTONEUVOTTELUT (LAURIKKA)

Tilannekuvaus

Joulukuussa 2015 YK:n ilmastoneuvotteluissa Pariisissa päästiin sopimukseen vuoden 2020 jälkeistä aikaa käsittelevästä uudesta ilmastopöytäkirjasta. Pariisin sopimus tuli voimaan 4.11.2016. Ilmastopöytäkirjan 197 osapuolesta 187 on ratifioinut eli vahvistanut sopimuksen. EU ratifioi sopimuksen 5.10.2016 ja Suomi 14.11.2016. Kaikki maailman maat ovat joko allekirjoittaneet tai jo ratifioineet sopimuksen - ainoastaan Yhdysvallat on 4.11.2019 ilmoittanut, että aikoo irrottautua sopimuksesta 4.11.2020.

Pariisin sopimuksen säännöistä sovittiin COP24 -kokouksessa Puolan Katowicessa 3. – 14.12.2018. Madridin kokouksessa yritettiin sopia etenkin markkinamekanismeista, mutta siinä epäonnistuttiin.

Merkitys

Kv. ilmastopolitiikka vaikuttaa globaalisti puhtaan teknologian – myös bioenergiateknologian – kysyntään ja päästövähennystoimet aiheuttavat kustannuksia teollisuudelle. Neuvotteluissa käsiteltiin lisäksi erityisesti maankäyttösektorin päästölaskentaan liittyviä kysymyksiä, joilla voi olla EU:n politiikan kautta suoria vaikutuksia Suomen bioenergiasektoriin.

Tavoite

- Saada bioenergiasektorin näkökulma mukaan Pariisin sopimuksen toimeenpanoon
- Ymmärtää vaikutukset EU:n politiikkaan
- Vaikuttaa bioenergian näkyvyyteen ilmastoneuvotteluiden toimeenpanoon liittyvissä sivutapahtumissa

Keinot

- Tehdään yhteistyötä kansainvälisten järjestöjen (World Bioenergy Association, Bioenergy Europe) kanssa
- Tehdään yhteistyötä kotimaisten tahojen kanssa
- Tapaamisia virkamiesten kanssa

- Madridin kokouksessa 2.-13.12.2019 epäonnistuttiin tavoitteessa sopia säännöt kansainväliselle päästökaupalle eli Pariisin ilmastopöytäkirjan artiklan 6 toimeenpanolle. Seuraava ilmastokokous on 9. – 20.11. Glasgowissa. Siellä on tavoitteena keskustella maiden toimittamista pitkän aikavälin strategioista ja kansallisten päästövähennyssuunnitelmien päivityksistä.

EU: BIOENERGIAN TUTKIMUSRAHOITUS JA EUROOPAN STRATEGINEN ENERGIATEKNOLOGIASUUNNITELMA (SET-PLAN) (LAAJALAHTI)

Tilannekuvaus

Euroopan strateginen energiateknologiasuunnitelma (SET-Plan) on yli EU-28:n ulottuva (mukana myös NO, CH, IS, TU) ulottuva verkosto, joka pyrkii parantamaan yhteistyötä energiateknologian kehittämisessä. Mukana on 9 eurooppalaista innovaatio- ja teknologia-alustaa (European Technology and Innovation Platforms, ETIP). Nämä ovat tuottaneet julistuksia, joista yksi käsittelee bioenergiaa (liikenteen biopolttoaineet + stationäärinen bioenergia). Bioenergia on jaoteltu eri kategoriaan kuin muut uusiutuvat. Bioenergiaa koskeva [julistus](#) julkistettiin 16.11.2016. Bioenergia-osion [toimeenpanosuunnitelma](#) hyväksyttiin 13.6.2018. VTT:n Antti Arasto toimii ETIP Bioenergy:n varapuheenjohtajana.

Merkitys

Kyse ei ole lainsäädännöstä eikä suunnitelmalla jaeta lisää rahaa. SET-plan vaikuttaa siihen, miten jo allokoituja tutkimusrahoja (mm. NER300, 400/450, InnovFin, HorizonERAnet) jaetaan. SET-Planissa asetetuilla tavoitteilla voi olla merkittäviä vaikutuksia biopolttoaineisiin liittyvään sääntelyyn epäsuorasti. ETIP Bioenergy:n toimeenpanosuunnitelma kattaa 104 mrd euron kumulatiiviset investoinnit demo- ja laajennuslaitoksiin ja 2,3 miljardin euron investoinnit kehitykseen vuoteen 2030 mennessä. Suomen valtion 2018 budjetissa energiatukeen on varattu 55 miljoonaa euroa ja määrärahaa voidaan käyttää EU:n strategiseen energiateknologiasuunnitelmaan sisältyvien Suomessa toteutettavien isojen demonstraatiolaitosten tukemiseen.

Tavoite

- Seurataan asian etenemistä

Keinot

- Tapaamiset virkamiesten ja muiden alan toimijoiden kanssa
- Osallistuminen tapahtumiin ja infotilaisuuksiin

- Horizon Europan hakukuulutuksen valmistelu on käynnissä ja ensimmäiset haut aukeavat mahdollisesti joulukuussa 2020.
- EU:n innovaatorahasto [Innovation Fund](#) tukee vähähiilisten teknologioiden markkinoille tuloa. Ensimmäinen hakukierros käynnistyy kesäkuussa 2020. Rahoitusta tarjolla 10 miljardia EUR. Ensimmäisen haun keskiössä ovat suuret demot (yli 7,5 milj. kustannukset) liittyen uusiutuvaan energiaan, CCS- ja CCU-projekteihin, teollisuuteen tai energian varastointiin.
- Vuotuinen SET-Plan conference järjestetään 23.-24.11.2020 Berliinissä.

TURVETUOTANTOALUEET MAAKUNTAKAAVOITUKSESSA (SALO)

Tilannekuvaus

Valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden (VAT) merkitys muuttui turvetuotannon osalta ja vapautti maakuntien kaavoittajia. Tämä korostuu tilanteessa, jossa maakuntakaavoja ei enää YM:ssä vahvisteta. Turvetuotannon ja bioenergian kannalta VAT:t ovat linjassa mm. parlamentaarisen energia- ja ilmastokomitean laatiman Tiekartan 2050 kanssa.

Jatkossa YM:n Suot ja turvemaat maakuntakaavoituksessa –ohje antaa kaavoittajille käytännön linjauksia turvetuotannon sijainninhjaukseen ja vaadittaviin selvityksiin samalla. Eteneminen kuitenkin riippuu aluehallinnon uudistumisesta. Aluehallinnon uudistus ja maakuntien tarve säästää vähemmän tärkeissä kaavaselvityksissä johtaa siihen, että aluevarausmerkinnän käyttö vähenee turvemaiden maankäytön suunnittelussa paitsi turvetuotantoalueiden myös muiden maakunnan varoja nielevien, erillisselvityksiä vaativien käyttömuotojen osalta.

Vaikuttaminen liittyy jatkossa maankäyttöä rajoittavien epämääraisten merkintöjen perusteiden selvittämiseen sekä soiden luonnontilaisuusasteikon soveltamiseen, josta aiemmin tässä katsauksessa on todettu. Luonnontilaisuusluokituksen soveltaminen on edelleen hyvin kirjavaa, erityisten luonnonarvojen nostaminen perusluokitukseen on häilyvää ja yleensä toimialan ja maanomistajien kannalta maankäyttöä rajoittavaa, mikä johtaa helposti korvauksettomaan suojeluun. Kaavoitus näyttää tukeutuvan siihen yhä enemmän erillisselvitysten sijaan varsinkin niissä maakunnissa, joissa turvemaita on keskimääräistä vähemmän. Suunta on viime aikoina ollut saattaa luonnontilaisuusluokan 2 soita pois kaavojen turvetuotannon aluevaraus- tai vyöhykemarkkinnoista sekä vaatia perusteluita epämääräisen S-merkinnän ("mahdollinen suojelukohde") käytölle ja siirtää niitä sitoviksi SL-merkinnöiksi (esim. Kymenlaakson juuri lausunnoilla ollut maakuntakaavaehdotus).

Merkitys

Suot ja turvemaat maakuntakaavoituksessa -ohje linjaa jatkossa varsin pitkälle maankäytön suunnittelua ja heijastuu turvetuotannon ympäristölupaharkintaan. Muuttuva aluehallinto ja uudelleen muotoutuvat käytännöt ovat lisänneet tämän edunvalvonnan osa-alueen merkitystä. Edelleen on tarve myös seurata, miten luonnontilaisuusluokitus ja etenkin GTK:n digitaalinen soiden luonnontilaisuusluokan rajausaineisto heijastuu luvitukseen.

Tavoite

Lisätä suoraa vuoropuhelua maakuntien kaavoittajien kanssa, osallistua näiden järjestämiin tilaisuuksiin ja päästä linjaamaan kannanottoja yhdessä läheisten sidosryhmien, kuten MTK:n, ET:n, EK:n ja yrittäjäjärjestöjen kanssa.

Keinot

- Vaikuttaa Suot ja turvemaat maakuntakaavoituksessa -ohjeen soveltamiseen aluehallinnon uudistuessa (?) niin, että siinä otetaan huomioon pitkän tähtäyksen energia- ja luonnonvarojen käytön poliittiset linjaukset.
- Osallistua aktiivisesti ja pitkäjänteisesti maakuntien kaavoitustyöhön.
- Lausua pyydettyä turvetuotantoa sisältävistä tai sivuavista vaihemaakuntakaavoista sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelmista.

- Kymenlaakson maakuntakaavaehdotuksesta annettu lausunto. Seuraavaksi kuulemiseen on tulossa Pohjanmaan maakuntakaavaluonnos.
- Annettu jäsenyrityksille ja sidosryhmille turvetuotannon sijoittumista koskevia neuvoja ja kannanottoja. Pidetty yhteyttä kaavoittajiin viimeksi Hämeessä ja Pohjanmaalla.
- YM:n asettaman turvetuotannon ympäristön- ja luonnonsuojelun kansallisen koordinaatioryhmän työ ja ohjeistuksen kehittäminen jatkuu.
- Maakuntakaavatyön merkitys turvetuotannon kannalta vähenee edelleen tulevaisuudessa.

LUONNONSUOJELULAIN UUDISTUS, UHANALAIKARTOITUKSEN ETENEMINEN JA SOIDEN LUONNONTILAISUUSLUOKITUS (SALO)

Tilannekuvaus

LsL:n uudistaminen kuuluu hallitusohjelman työlistalle. Vaativaan ja pitkään prosessiin lähdetään alkuvuodesta 2020. Uudistamiseen ovat antaneet eväitä mm. valmistuneet uhanalaisarvioinnit, vesienhoidon viimeisen ohjelmakauden tavoitteet sekä paineet metsien käytössä. Uudistustyön valmistelua ja keskustelua esim. METSO-ohjelman mahdollisesta laajentumisesta turvemaille seurataan tiiviisti yhteistyössä muiden järjestöjen, kuten Metryn ja MTK:n kanssa.

Merkitys

Vaikka LsL:lla ei ole samanlaista merkitystä luvanvaraisille toimialoille kuin ympäristönsuojelulailla, niin sen avaamisella voi olla paljonkin merkitystä elinkeinotoiminnalle ainakin metsien käytön osalta. Tärkeää on pitää kiinni LsL:n periaatteesta, että se kohtelee lähtökohtaisesti myös kaikkia toimialoja tasapuolisesti, ja lain perusteella suojelualueiksi lunastamisesta tulee korvaus.

Uhanalaiskartoituksen merkitys liittyy ympäristöluvitukseen ja vaadittaviin luontoselvityksiin eriasteisesti suojeltujen lajien osalta. Jos tulee uusia lajeja tai joitakin lajeja siirtyy ”silvälläpidettäviin tai kokonaan suojelustatuksen ulkopuolelle, niin tällä on käytännön heijastusvaikutuksia ympäristölupaharkinnan vaatimiin selvityksiin. Lajien uhanalaisluokitus muuttuu koko ajan ja se näkyy LsL:ssa selvitysvaihteluiden kasvamisena. Vallalla olevan varovaisuusperiaatteen mukaan lajien ja elinympäristöjen suojeluvaateet todennäköisesti kasvavat.

Tavoite

Tavoitteena on tarkkailla, miten uhanalaisarvioinnissa ja aikanaan LsL:n uudistuksessa uhanalaisten avoimia elinympäristöjä ja kosteikkoja vaativien lajien ja -luontotyyppien merkitys mahdollisesti nousee sekä vaikuttaa vaadittavien selvitysten järkevään tasoon.

LsL:n yleisperiaatteita laadittaessa ja kertoelmaosaa muotoiltaessa on kiinnitettävä huomiota sanamuotoihin ja rajauksiin. Tavoitteena tulee olla mahdollisimman yksiselitteiset kirjaukset, jotta myös lain vaikutuksia pystytään ennakoimaan.

Keinot

- Yhteydenpito YM:öön ja läheisiin järjestöihin, joille uhanalaisarviointi ja LsL:n uudistus ovat merkittäviä.
- Määrittää turvevaliokunnan ja alan ympäristöasiantuntijoiden linjaamalla tavalla tarkemmat vaikuttamistoimenpiteet heti, kun LsL-valmistelu todenteolla alkaa.
- Kartoittaa mahdolliset muutostarpeet ja kustannukset LsL:n perusteella vaadittaviin luontoselvityksiin.

LsL:n uudistamisen alkaessa arvioidaan sen merkitystä yleisesti Bioenergia ry:n ja etenkin metsien käytön kannalta.

- Uhanalaisarviointi lajien osalta (Punainen kirja lajien uhanalaistumisen osalta julkaistu 8.3.2019) ei tuottanut yllätyksiä, turvetuotanto ei nykyisellään ole uhka monimuotoisuudelle. Kokonaistilannetta on käsitelty viimeksi alan ympäristöasiantuntijoiden kokouksessa 12.11.2019.
- On todennäköistä, että luonnonsuojelulain uudistamisella on merkittäviä suoria tai välillisiä vaikutuksia metsätaloudelle ja -energialle, joten tämän edunvalvonnan osa-alueen tärkeys ja laajuus korostuu huomattavasti aiemmasta. Tämä voi vaatia metsäenergian kannalta priorisoinnin nostamista tärkeäksi hankkeeksi tulevaisuudessa?

KUTTERI – KIINTEÄN POLTTOAINEEN KATTILOIDEN ENERGIAANSÄÄSTÖ-OHJELMA (TUOHINIITTY)

Tilannekuvaus

Kutterin toiminta jatkuu käytännön viestintätoimenpiteinä.

Kutteri II ohjelma on tällä tietoa käynnissä 2020 loppuun asti.

EBPD-direktiivin päivitys hyväksyttiin heinäkuussa ja se pitää saattaa voimaan 2021 alusta. On epäselvää otetaanko Suomessa käyttöön pakolliset tarkastukset vai neuvontamenettely. Ympäristöministeriö on teettänyt 2018 lopulla selvityksen neuvontamenettelyn mahdollisesta sisällöstä Motivassa. Päätöksiä toimeenpanotavoista tehdään 2019 alussa. YM julkistaa lakiesityksen maaliskuussa.

Merkitys

Kutteri on puitesopimus, joka on tehty ympäristöministeriön sekä alan yhdistysten ja yritysten kesken. Menossa on toinen sopimuskausi, joka alkoi 2017 vuoden alusta ja on voimassa 2020 loppuun.

Kutteri kuuluu osaksi energiatehokkuussopimuksia.

Rakennusten energiatehokkuusdirektiivissä on velvoite järjestää rakennusten yli 20 kW:n lämmityskattiloille joko pakollisia tarkastuksia tai vaihtoehtoisesti neuvontaa käyttäjille. Suomessa on päätetty käyttää neuvontamenettelyä, joka aloitettiin jo vuonna 2014.

Suomessa valittiin vaihtoehtoinen neuvontamenettely, joka on tehokkaampi keino parantaa biokattiloiden energiatehokkuutta ja vähentää lämmittäjien kustannuksia kuin pakolliset tarkastukset. Sopimus kattaa alle 1 MW kattiloihin liittyvän toiminnan

Sopimuksessa neuvontatyöhön yhdessä ympäristöministeriön kanssa sitoutuivat Bioenergia ry, Ariterm Oy, Nuohousalan Keskusliitto ry, Laatikattila Oy, Lämmitysenergia Yhdistys ry, Suomen Omakotiliitto ry, Hämeen ammattikorkeakoulu Oy, Jyväskylän ammattikorkeakoulu ja Karelia ammattikorkeakoulu. Lisätietoja: www.tehokkaastipuulla.fi

Tavoite

Varmistaa, että neuvonnallinen menettely säilyy toimintatapana pakollisten tarkastusten sijaan. Samalla voidaan viestiä järjestelmin ylläpidosta ja uusimisesta.

Keinot

Viestintä, Ympäristöministeriön ja Motivan kanssa yhdessä sekä erikseen. Ohjausryhmätyön kautta alan toimijoiden kannustaminen yhteiseen tekemiseen.

- Vuoden 2020 alusta uudet markkinoille tuotavat kiinteää bioenergiaa käyttävät kattilat tulevat ekosunnitteluasetuksen vaatimusten piiriin. Tämä koskee esimerkiksi klapia, haketta ja pellettiä käyttäviä laitteita. EU-asetuksesta 1189/2015 syntyvät vaatimukset koskevat maahantuojia ja kotimaisia valmistajia. Osallistuttu 25.11. tätä koskevaan Motivan tiedotteeseen.